

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรพันธะสัญญา บ้านห้วยสิงห์ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 150 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ระหว่าง 1 – 20 มีนาคม 2550 การวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรพันธะสัญญา

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรพันธะสัญญา

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรพันธะสัญญา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ (n = 150)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	106	70.7
	หญิง	44	29.3
อายุ (ปี)	15 - 30 ปี	2	1.3
	31 - 45 ปี	67	44.7
	46 - 60 ปี	70	46.7
	61 ปีขึ้นไป	11	7.3
	(อายุค่าสุด 20 ปี มากที่สุด 72 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 46.99 ปี)		
สถานภาพสมรส	โสด	8	5.3
	คู่	125	83.3
	หม้าย	14	9.3
	หย่า/แยก	3	2.0
ระดับการศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	14	9.3
	ประถมศึกษา	120	80.0
	มัธยมศึกษาตอนต้น	12	8.0
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	1.3
	อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร	2	1.3

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ (n = 150) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัว		
พอใช้	61	40.7
เหลือเก็บ	8	5.3
มีหนี้สิน	81	54.0

จากตารางที่ 1 พบว่าประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.7 อายุต่ำสุด 20 ปี อายุสูงสุด 72 ปี อายุเฉลี่ย 47 ปี มีอายุ 46-60 ปี ร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ อายุ 31-45 ปี ร้อยละ 44.7 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาคือ สถานภาพสมรสหม้าย คิดเป็นร้อยละ 9.3 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมาคือไม่ได้ศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 9.3 สำหรับรายได้ของครอบครัว พบว่ามีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 54.0 และพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 40.7

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามการเป็นสมาชิกเกษตรกรพันธะสัญญา ประเภทของการทำเกษตร การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ระยะเวลาการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการสำรวจศัตรูพืชก่อนใช้สารเคมี (n = 150)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกเกษตรกรพันธะสัญญา		
1-5 ปี	101	67.3
6-10 ปี	37	24.7
11 ปีขึ้นไป	12	8.0
(ค่าต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 20 ปี ค่าเฉลี่ย 5.75 ปี)		
ประเภทของการทำเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
นาข้าว	120	80.0
ข้าวโพด	150	100
สวนผัก	7	4.7
รับจ้างพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	6	4.0
สวนผลไม้	6	4.0
อื่น ๆ	12	8.0
การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช		
ฉีดพ่นเอง	60	40.0
ฉีดพ่นเอง/จ้างผู้อื่น	60	40.0
จ้างผู้อื่นฉีดพ่น	30	20.0
ระยะเวลาการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช(n = 120)		
1-5 ปี	78	65.0
6-10 ปี	38	31.7
11 ปีขึ้นไป	4	3.3
(ค่าต่ำสุด 1 ปี ค่าสูงสุด 25 ปี ค่าเฉลี่ย 5 ปี 7 เดือน)		

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามการเป็นสมาชิกเกษตรกรพันธะสัญญา ประเภทของการทำเกษตร การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ระยะเวลาการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการสำรวจศัตรูพืชก่อนใช้สารเคมี (n = 150) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การสำรวจศัตรูพืชก่อนใช้สารเคมี		
เคย	146	97.3
- ทุกครั้ง	91	60.7
- บางครั้ง	55	36.7
ไม่เคย	4	2.7

จากตารางที่ 2 พบว่าประชากรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเกษตรกรพันธะสัญญาเป็นสมาชิก 1-5 ปี ร้อยละ 67.3 รองลงมาคือ เป็นสมาชิก 6-10 ปี ร้อยละ 24.7 ระยะเวลาเฉลี่ยการเข้าร่วมเป็นสมาชิก เท่ากับ 5 ปี 7 เดือน ในรอบปีที่ผ่านมา ประชากร ทำการเกษตร โดยปลูกข้าวโพด ร้อยละ 100 รองลงมาคือ ทำนาข้าว คิดเป็นร้อยละ 80 การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ส่วนใหญ่ฉีดพ่นเองและ ฉีดพ่นเอง/จ้างผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 40 เท่ากัน ที่เหลือ จ้างผู้อื่นฉีดพ่น คิดเป็นร้อยละ 30 ระยะเวลาการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่า ประชากรใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นเวลา 1-5 ปี ร้อยละ 65 รองลงมาคือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.7 ระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เท่ากับ 5 ปี 7 เดือน และส่วนใหญ่เคยสำรวจศัตรูพืชก่อนใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 97.3 โดยสำรวจทุกครั้ง และสำรวจบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 60.7 และ 36.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามชนิดของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ และ
เดือนที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากที่สุด (n = 150)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ *, **		
กรัมม็อกไซน	148	98.7
ราวด์อัฟ หรือสปาร์ก	134	89.3
โพลีคอลล	79	52.7
แลนเนท	75	50.0
กาลแลนท	32	21.3
ฟูราดาน	22	14.7
ทามารอน	20	13.3
ไซเปอร์	6	4.0
เดือนที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากที่สุด*		
มกราคม	62	41.3
กุมภาพันธ์	25	16.7
มีนาคม	16	10.7
เมษายน	2	1.3
พฤษภาคม	38	25.3
มิถุนายน	88	58.7
กรกฎาคม	37	24.7
สิงหาคม	34	22.7
กันยายน	30	20.0
ตุลาคม	61	40.7
พฤศจิกายน	44	29.3
ธันวาคม	44	29.3

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

** ชื่อสารเคมีผลิตภัณฑ์

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ กรัมม็อกไซน และราวด์อัฟ หรือสปาร์ก ร้อยละ 98.7 และ 89.3 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เดือนที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากที่สุด ได้แก่ เดือนมิถุนายน มกราคม และตุลาคม ร้อยละ 58.7, 41.3 และ 40.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตาม เวลาและปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (n = 150)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เวลาที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช		
ตอนเช้า	139	92.7
ตอนบ่าย	11	7.3
ปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช		
ตามที่ฉลากกำหนด	126	84.0
มากกว่าที่ฉลากกำหนด	23	15.3
น้อยกว่าที่ฉลากกำหนด	1	0.7
การแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช		
ไม่เคย	99	66.0
เคย*	51	34.0
- ปวดศีรษะ วิงเวียน	32	21.3
- ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ	30	20.0
- ผื่นคันตามผิวหนัง	24	16.0
- เจ็บคอ คอแห้ง	18	12.0
- เหนื่อยออกมาก	17	11.3
- คลื่นไส้ อาเจียน	11	7.3
- หายใจขัด แน่นหน้าอก	10	6.7
- ชาปลายมือ ปลายเท้า	9	6.0
- รู้สึกขี้ลืม จำไม่ค่อยได้	5	3.3
- ปวดท้อง ท้องเสีย	4	2.7
- น้ำตาไหล	4	2.7
- ง่วงนอน	3	2.0
- กล้ามเนื้อกระตุก มือสั่น ตัวสั่น	2	1.3
- เป็นลม หมดสติ	1	0.7

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในคอนเช้า คิดเป็นร้อยละ 92.7 และใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในคอนบ่าย เพียงร้อยละ 7.3 ส่วนใหญ่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ในปริมาณตามที่ฉลากกำหนด คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาคือ ใช้มากกว่าที่ฉลากกำหนด และใช้น้อยกว่าที่ฉลากกำหนด คิดเป็นร้อยละ 15.3 และ 0.7 ตามลำดับ และส่วนใหญ่ไม่เคยแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 66.0 และประชากรที่เคยแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 34.0 ส่วนใหญ่จะมีอาการปวดศีรษะเวียน ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ผื่นคันตามผิวหนัง เจ็บคอแห้ง และเหงื่อออกมาก คิดเป็นร้อยละ 21.3, 20.0, 16.0, 12.0 และ 11.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามการได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และแหล่งที่ได้รับความรู้ (n = 150)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช		
ไม่เคย	21	14.0
เคย*	129	86.0
- ชนิดของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	108	72.0
- อันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	102	68.0
- การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	85	56.7
- การใช้และเก็บสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง	77	51.3
แหล่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช*		
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	82	54.7
ร้านเคมีเกษตร	72	48.0
เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง	53	35.3
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	51	34.0
บริษัทจำหน่ายสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	51	34.0
วิทยุ	31	20.7
โทรทัศน์	28	18.7
หนังสือพิมพ์	12	8.0
ฉลากบนภาชนะบรรจุสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	7	4.7

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 86.0 โดยได้รับความรู้เกี่ยวกับการชอนของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 72.0 และ 68.0 ตามลำดับ สำหรับแหล่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมาคือ ร้านเคมีเกษตร ร้อยละ 48.0

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรพันธะสัญญา

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (n = 150)

ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง (23.8 - 30 คะแนน)	99	66.0
ระดับปานกลาง (17.8 - 23.7 คะแนน)	47	31.3
ระดับต่ำ (0 - 17.7 คะแนน)	4	2.7
ค่าสูงสุด = 28 คะแนน ค่าต่ำสุด = 15 คะแนน		
ค่าเฉลี่ย = 23.9 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.4 คะแนน		
รวม	150	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับที่สูง และระดับปานกลาง ร้อยละ 66.0 และ 31.3 ตามลำดับ และมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 2.7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
(n = 150)

ข้อคำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด
	จำนวน(ร้อยละ)	
1. สารเคมีกำจัดศัตรูพืช หมายถึง สารเคมีใดๆที่ใช้ป้องกัน กำจัด ขับไล่หรือลดจำนวนแมลงศัตรูพืช วัชพืช เชื้อรา และโรคพืชอื่นๆ	140 (93.3)	10 (6.7)
2. วิธีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชแบ่งออกได้ 3 วิธี คือ การใช้แบบผสมน้ำ การใช้แบบฝุ่นหรือผง และการใช้แบบเม็ด	102 (68.0)	48 (32.0)
3. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกายได้ 3 ทาง คือ ทางปาก ทางผิวหนัง ทางการหายใจ	139 (92.7)	11 (7.3)
4. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความเป็นพิษที่รุนแรงที่สุดในการกำจัดศัตรูพืช *	43 (28.7)	107 (71.3)
5. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชบางชนิด ทำให้ความสามารถในการต่อสู้กับเชื้อโรคของ ร่างกายอ่อนแอลง	117 (78.0)	33 (22.0)
6. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชบางชนิดมีฤทธิ์กัดกร่อนแรง ถ้าสูดดมเข้าไปแล้ว อาจทำให้เยื่อจมูกและหลอดลมอักเสบได้	149 (99.3)	1 (0.7)
7. การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชติดต่อกันเป็นเวลานาน จะมีผลทำให้ร่างกายเสื่อมโทรม	144 (96.0)	6 (4.0)
8. สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดมะเร็งในอวัยวะต่างๆของร่างกายได้	144 (96.0)	6 (4.0)
9. การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทำให้ความสามารถทางสมองลดลงซึ่งก่อให้เกิดความจำเสื่อมหรือสมาธิสั้นได้	120 (80.0)	30 (20.0)
10. การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น	141 (94.0)	9 (6.0)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
(n = 150)(ต่อ)

ข้อคำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด
	จำนวน(ร้อยละ)	
11. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมได้มาก	150 (100)	-
12. ผักที่บริโภคในปัจจุบันอาจมีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ด้วย	149 (99.3)	1 (0.7)
13. ประชาชนควรเลือกซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีฉลาก บนภาชนะบรรจุ ประกอบด้วย ชื่อสารเคมี ปริมาณสารที่ใช้ผสมคำอธิบาย วิธีใช้ เท่านั้น *	14 (9.3)	136 (90.7)
14. การผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในอัตราที่มากกว่าที่กำหนดในฉลาก จะทำให้มีฤทธิ์ในการทำลายศัตรูพืชได้ดีขึ้น *	104 (69.3)	46 (30.7)
15. การผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรควร ใช้ไม่ ในการกวนให้เข้ากัน	102 (68.0)	48 (32.0)
16. ตำแหน่งที่ยืนฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช สามารถยืนอยู่ในตำแหน่งใดก็ได้ *	133 (88.7)	17 (11.3)
17. เสื้อผ้าชุดที่สวมใส่ประจำวันสามารถป้องกันอันตราย หรือพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้ *	137 (91.3)	13 (8.7)
18. ขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชต้องสวมเสื้อผ้าให้มิดชิด และสวมหมวก แวนตา ถุงมือ และหน้ากาก	148 (98.7)	2 (1.3)
19. การใช้ผ้าหนาปิดปากและจมูก สามารถลดอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างดี *	25 (16.7)	125 (83.3)
20. การไม่สวมใส่ถุงมืออย่างยาว ขณะสัมผัสสารเคมีกำจัด ศัตรูพืช จะทำให้สารเคมีซึมผ่านทางผิวหนัง และเป็นพิษแก่ร่างกายได้	147 (98.0)	3 (2.0)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
(n = 150)(ต่อ)

ข้อคำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด
	จำนวน(ร้อยละ)	
21. ถุงมือที่ทำจากวัสดุชนิดพลาสติกผสมยางที่ขายโดยทั่วไป สามารถป้องกันอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้	109 (72.7)	41 (27.3)
22. ลักษณะรองเท้าหุ้มข้อหรือรองเท้าบูทที่ตี ความสูงปิดถึงครึ่งน่อง	146 (97.3)	4 (2.7)
23. การสวมใส่รองเท้าหุ้มข้อ ควรสวมให้กางเกงอยู่ด้านใน เพื่อป้องกันไม่ให้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชสัมผัสร่างกายได้ *	12 (8.0)	138 (92.0)
24. ขณะฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชถ้ารู้สึกกระหายน้ำ สามารถดื่มน้ำได้ทันที *	118 (78.7)	32 (21.3)
25. การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช สามารถฉีดได้ทุกเวลา ไม่ว่าจะอากาศจะร้อนหรือ ลมแรง *	143 (96.3)	7 (4.7)
26. หลังจากฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรรีบอาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ทันที	150 (100)	-
27. หลังจากฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้ว เสื้อผ้า หมวก แวนตา ถุงมือ และหน้ากาก ต้องนำไปซักล้างทันที	149 (99.3)	1 (0.7)
28. สารเคมีที่ผสมแล้ว และเหลือจากการฉีดพ่น ควรกำจัดโดยการเททิ้งในแหล่งน้ำ เพื่อให้เจือจางเร็วขึ้น*	129 (86.0)	21 (14.0)
29. เมื่อใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหมดแล้ว ควรนำภาชนะที่บรรจุสารเคมีมาล้าง แล้วนำมาเป็นภาชนะใช้ในครัวเรือนต่อไป *	146 (97.3)	4 (2.7)
30. สารเคมีและอุปกรณ์ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรเก็บให้มีมิดชิด ห่างจากมือเด็กและสัตว์เลี้ยง	149 (99.3)	1 (0.7)

หมายเหตุ * หมายถึง ข้อความเชิงลบ

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชากรมีความรู้ถูกต้องในเรื่อง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีพิษตกค้าง ในสิ่งแวดล้อมได้มาก และหลังจากฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรรีบอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ทันที คิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากัน มีความรู้ว่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชบางชนิดมีฤทธิ์ที่รุนแรง ถ้าสูดดมเข้าไปแล้ว อาจทำให้เยื่อจมูกและหลอดลมอักเสบได้ ผักที่บริโภคในปัจจุบันอาจมีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ด้วย หลังจากฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้ว เสื้อผ้า หมวก แวนดา ถุงมือ และหน้ากาก ต้องนำไปซักล้างทันที และสารเคมีและอุปกรณ์ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรเก็บให้มิดชิด ห่างจากมือเด็กและสัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 99.3 เท่ากัน

สำหรับข้อที่ประชากรตอบถูกน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้ผ้าหนาปิดปากและจมูก สามารถลดอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างดี ประชาชนควรเลือกซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีฉลากบนภาชนะบรรจุ ประกอบด้วย ชื่อสารเคมี ปริมาณสารที่ใช้ผสม คำอธิบายวิธีใช้ เท่านั้น และการสวมใส่รองเท้าหุ้มข้อ ควรสวมให้กางเกงอยู่ด้านใน เพื่อป้องกันไม่ให้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชสัมผัสร่างกายได้ คิดเป็นร้อยละ 16.7, 9.3 และ 8.0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรพันธุ์ชาญญา

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามระดับการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (n = 150)

การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช					
	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับต่ำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การปฏิบัติโดยรวม	138	92.0	12	8.0	-	-
ก่อนใช้และผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	109	72.7	41	27.3	-	-
ขณะพ่นหรือใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	138	92.0	11	7.3	1	0.7
หลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	147	98.0	3	2.0	-	-

ค่าสูงสุด = 105 คะแนน ค่าต่ำสุด = 72 คะแนน
ค่าเฉลี่ย = 92.4 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.3 คะแนน

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยรวม อยู่ในระดับปฏิบัติดี ร้อยละ 92.0 โดยก่อนใช้และผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ขณะพ่นหรือใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และหลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช มีการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อยู่ในระดับปฏิบัติดี ร้อยละ 72.7, 92.0 และ 98.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามการปฏิบัติก่อนใช้และผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (n = 150)

การปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ไม่ปฏิบัติ		
	จำนวน (ร้อยละ)		
ก่อนใช้และผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช			
1. อ่านฉลากบนภาชนะบรรจุสารเคมีกำจัดศัตรูพืชการให้เข้าใจ	115 (76.7)	34 (22.7)	1 (0.7)
2. ปฏิบัติตามที่ฉลากแนะนำ	85 (56.7)	65 (43.3)	-
3. ผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยใช้ปริมาณมากกว่าที่ฉลากกำหนด *	11 (7.3)	83 (55.3)	56 (37.3)
4. สวมถุงมือยางยาวขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	79 (52.7)	48 (32.0)	23 (15.3)
5. ใช้ผ้า/หน้ากากปิดปากและจมูกขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	97 (64.7)	43 (28.7)	10 (6.7)
6. สวมแว่นตาขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	20 (13.3)	54 (36.0)	76 (50.7)
7. ผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชหลาย ๆ ชนิดในถังเดียวกัน *	9 (6.0)	70 (46.7)	71 (47.3)
8. ใช้ไม้กวาดเพื่อผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	86 (57.3)	25 (16.7)	39 (26.0)
9. ใช้ปากเปิดขวดสารเคมีกำจัดศัตรูพืช *	5 (3.3)	8 (5.3)	137(91.3)
10. อยู่เหนือลมหรืออยู่ในที่โล่งแจ้งขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	110 (73.3)	27 (18.0)	13 (8.7)
11. สูบบุหรี่ขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช *	10 (6.7)	17 (11.3)	123(82.0)
12. รับประทานขนม ของขบเคี้ยว หรือดื่มน้ำในขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช *	3 (2.0)	7 (4.7)	140(93.3)
13. ตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องพ่นว่าชำรุดหรือไม่ ก่อนการใช้งาน	123 (82.0)	23 (15.3)	4 (2.7)

หมายเหตุ * หมายถึง ข้อความเชิงลบ

จากตารางที่ 9 พบว่า ก่อนใช้และผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ประชากรมีการปฏิบัติ ถูกต้องทุกครั้งในเรื่อง ไม่รับประทานขนม ของขบเคี้ยว หรือคั้นน้ำในขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ไม่สูบบุหรี่ขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องพ่นว่าชำรุดหรือไม่ ก่อนการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 93.3, 82.0 และ 82.0 ตามลำดับ สำหรับข้อที่ประชากรมีการปฏิบัติ ถูกต้องทุกครั้งน้อยที่สุดได้แก่ สวมแว่นตาขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช สวมถุงมือยางขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และปฏิบัติตามที่ฉลากแนะนำ ร้อยละ 13.3, 52.7 และ 56.7 ตามลำดับ ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามการปฏิบัติขณะพ่นหรือใช้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (n = 150)

การปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	ปฏิบัติทุกครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)		
ขณะพ่นหรือใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช			
14. สวมถุงมือยางขาว	107 (71.3)	30 (20.0)	13 (8.7)
15. สวมรองเท้าบูท	127 (84.7)	20 (13.3)	3 (2.0)
16. ใช้ผ้า/หน้ากากปิดปากปิดจมูก	113 (75.3)	32 (21.3)	5 (3.3)
17. สวมเสื้อแขนยาว	141 (94.0)	8 (5.3)	1 (0.7)
18. สวมกางเกงขายาว	145 (96.7)	5 (3.3)	-
19. สวมหมวก/ผ้าโพกศีรษะ	101 (67.3)	46 (30.7)	3 (2.0)
20. ใส่แว่นตาหรือที่ครอบตา	33 (22.0)	65 (43.3)	52 (34.7)
21. พ่นในเวลาเช้าหรือเย็น	126 (84.0)	19 (12.7)	5 (3.3)
22. อยู่เหนือลมขณะพ่นสารเคมี	126 (84.0)	19 (12.7)	5 (3.3)
23. สูบบุหรี่ขณะพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช *	2 (1.3)	8 (5.3)	140 (93.3)
24. พักคั้นน้ำ *	9 (6.0)	107 (71.3)	34 (22.7)
25. พักรับประทานอาหาร โดยไม่ได้เปลี่ยนเสื้อผ้า *	6 (4.0)	65 (43.3)	79 (52.7)
26. ใช้ปากเป่า หรือดูดสิ่งอุดคั้นหัวฉีด *	1 (0.7)	12 (8.0)	137 (91.3)
27. ใช้มือขยี้ตา *	4 (2.7)	19 (12.7)	127 (84.7)
28. ใช้มือเกาผิวหนัง *	4 (2.7)	58 (38.7)	88 (58.7)
29. หากเกิดสารเคมีหกถูกเสื้อผ้า หรือร่างกาย ท่านจะหยุดพ่นเพื่อชำระล้างเสื้อผ้า หรือร่างกายทันที	101 (67.3)	45 (30.0)	4 (2.7)

หมายเหตุ * หมายถึง ข้อความเชิงลบ

จากตารางที่ 10 พบว่า ขณะพ่นหรือใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ประชากรมีการปฏิบัติถูกต้องทุกครั้งในเรื่อง สวมกางเกงขายาว สวมเสื้อแขนยาว และไม่สูบบุหรี่ขณะพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 96.7, 94.0 และ 93.3 ตามลำดับ สำหรับข้อที่ประชากรมีการปฏิบัติถูกต้องทุกครั้งน้อยที่สุดได้แก่ ใส่แว่นตาหรือที่ครอบตา สวมหมวก/ผ้าโพกศีรษะ และหากเกิดสารเคมีหกถูกเสื้อผ้า หรือร่างกาย ท่านจะหยุดพ่นเพื่อชำระล้างเสื้อผ้า หรือร่างกายทันที คิดเป็นร้อยละ 22.0, 67.3 และ 67.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามการปฏิบัติหลังการใช้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (n = 150)

การปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	ปฏิบัติทุกครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)		
หลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช			
30 อาบน้ำ สระผม ชำระร่างกายทันที	129 (86.0)	21 (14.0)	-
31 เปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่	144 (96.0)	6 (4.0)	-
32 ซักเสื้อผ้าชุดที่สวมใส่พ่นสารเคมี ทุกครั้ง	139 (92.7)	11 (7.3)	-
33 เก็บสารเคมีกำจัดศัตรูพืชไว้ในที่มิดชิด ห่างจากมือเด็กและสัตว์เลี้ยง	146 (97.3)	4 (2.7)	-
34 ทำลายภาชนะที่บรรจุสารเคมีโดยการ ฝังดิน	57 (38.0)	76 (50.7)	17 (11.3)
35 ล้างภาชนะเครื่องพ่นแล้วเทลงใน แม่น้ำ *	5 (3.3)	34 (22.7)	111 (74.0)

หมายเหตุ * หมายถึง ข้อความเชิงลบ

จากตารางที่ 11 พบว่า หลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ประชากรมีการปฏิบัติถูกต้องทุกครั้งที่ในเรื่อง เก็บสารเคมีกำจัดศัตรูพืชไว้ในที่มิดชิด ห่างจากมือเด็กและสัตว์เลี้ยง เปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่ และซักเสื้อผ้าชุดที่สวมใส่พ่นสารเคมีทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 97.3, 96.0 และ 92.7 ตามลำดับ สำหรับข้อที่ประชากรมีการปฏิบัติถูกต้องทุกครั้งน้อยที่สุดได้แก่ ทำลายภาชนะที่บรรจุสารเคมีโดยการฝังดิน คิดเป็นร้อยละ 38.0

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรพันธะสัญญา

การปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p
ก่อนใช้และผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	.195*	.017
ขณะพ่นหรือใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	.051	.539
หลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	.258*	.001
การปฏิบัติโดยรวม	.120	.145

จากตารางที่ 12 เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของประชากร โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) พบว่า ความรู้ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ไม่มีความสัมพันธ์ กับการปฏิบัติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของประชากร แต่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับการปฏิบัติก่อนใช้และผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับการปฏิบัติหลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .017$, $p < .001$ ตามลำดับ)